

ORKUSTOFNUN

Alþingi

Erindi nr. *P 131/512*

komudagur *6.12.2004*

Grensásvegur 9
108 REYKJAVÍK
os@os.is

Sími - 569 6000
Fax - 568 8896
http://www.os.is

Iðnaðarnefnd Alþingis
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 06. desember 2004
Tilvísun: 2004110030
Bréfalykill: 50.13

Efni: Umsögn Orkustofnunar um frumvarp til laga um breytingar á raforkulögum, 328. mál.

Orkustofnun hefur borist erindi iðnaðarnefndar Alþingis, dags. 30. nóvember 2004, þar sem óskað er umsagnar stofnunarinnar um frumvarp til laga um breytingu á raforkulögum, 328. mál, gjaldskrár, tekjumörk o.fl.

I. Um eignir og uppfærslu þeirra

Orkustofnun hefur á undanförunum mánuðum unnið að framkvæmd raforkulaga, m.a. setningu tekjumarka flutningsfyrirtækisins og dreifiveitna, yfirferð gjaldskrártillagna og undirbúningi reglugerðadruga. Við þá vinnu hefur komið í ljós að mikilvægt er að ljóst sé við hvaða tímamark beri að miða við ákvörðun bókfærðs verðs fastafjármuna. Þá telur stofnunin rétt að styrkja reglugerðarheimild um útfærslu á heimildum til breytinga á verði fastafjármuna. Því leggur Orkustofnun til að við 1. mgr. 2. gr. frumvarpsins bætist ákvæði um að miða skuli við bókfært verð fastafjármuna um næstu áramót, sem orðist svo:

"Fastafjármunir þessir skulu vera þeir sem nýttir eru þann 31. desember 2004 og miðað við bókfært virði þann dag, ásamt nauðsynlegum nýjum fastafjármunum, sem síðar kunna að koma til. Um heimild til uppfærslna á bókfærðu verði fastafjármuna við útreikning tekjumarka vegna endurmats og breytinga á verðlagi skal kveðið á um í reglugerð."

Orkustofnun bendir einnig á að umræður hafa orðið um áhrif eigendaskipta á verðmæti eigna. Þess eru dæmi að við sölu hafi bókfært verð eigna, sem lagðar eru til grundvallar útreikninga tekjumarka, hækkað mjög verulega við eigendaskipti, þar sem kaupverð hefur verið allt að helmingi hærra en bókfært verðmæti fyrir kaupin. Orkustofnun telur að kaup og sala eigna eigi ein og sér ekki að hækka tekjumörk og hefur því gert tillögu um að í reglugerð komi ákvæði þess efnis.

II. Um lágmarksarð

Í næstsíðustu málsgr. 12. gr. (og hliðstætt um dreifiveitur í þriðju síðustu málsgr. 17. gr.) segir m.a.: "Komi í ljós að arðsemi flutningsfyrirtækisins síðastliðin þrjú ár er undir helmingi af markaðsávöxtun óverðtryggðra ríkisskuldabréfa til fimm ára eða sambærilegra verðbréfa eða meira en þriðjungi yfir sömuávöxtun skal taka tillit til þess við setningu tekjumarka og gerð gjaldskrár næsta árs."

Komið hefur fram hjá nokkrum af umræddum fyrirtækjum að þau neðri mörk sem hér eru nefnd (helmingur af markaðsávöxtum óverðtryggðra skuldabréfa) sé óþarflega takmarkandi. Markmiðið með ákvæðinu sé að tryggja fjárhagslegt rekstraröryggi fyrirtækjanna, að koma í

veg fyrir hugsanlegt gjaldþrot. Því sé nóg að tryggja að fyrirtækin séu ekki rekin með bókhaldslegu tapi. Orkustofnun getur tekið undir þetta sjónarmið og bendir um leið á að viðmiðið við helming af umræddri skuldabréfaávöxtun geti verið óeðlilega hátt ef verðbólga kynni að aukast. Því er gerð tillaga um að umrædd málsgr. orðist þannig:

"Komi í ljós að arðsemi flutningsfyrirtækisins síðastliðin þrjú ár nær hvorki helmingi af markaðsávöxtun óverðtryggðra ríkisskuldabréfa til fimm ára eða sambærilegra verðbréfa né heldur að hagnaður sé af rekstri fyrirtækisins skal taka tillit til þess við setningu tekjumarka og gerð gjaldskrár næsta árs. Sama á við komi í ljós að arðsemi flutningsfyrirtækisins síðastliðin þrjú ár sé meira en þriðjungu yfir sömu ávöxtun."

Og með sama hætti orðist þriðja síðasta málsgr. 17. gr. þannig:

"Komi í ljós að arðsemi dreifiveitu síðastliðin þrjú ár nær hvorki helmingi af markaðsávöxtun óverðtryggðra ríkisskuldabréfa til fimm ára eða sambærilegra verðbréfa né heldur að hagnaður sé af rekstri veitunnar skal taka tillit til þess við setningu tekjumarka og gerð gjaldskrár næsta árs. Sama á við komi í ljós að arðsemi dreifiveitu síðastliðin þrjú ár sé meira en þriðjungu yfir sömu ávöxtun."

Í samræmi við það sem segir síðar í IV. lið er líka álitamál hvort hámarkið sé viðeigandi, en að svo komnu máli verður ekki gerð tillaga um breytingu á því.

III. Um einangruð dreifikerfi

Þær dreifiveitur sem reka einangruð dreifikerfi, s.s rekstur Rarik í Flatey á Breiðafirði og í Grimsey og rekstur Orkubús Vestfjarða á dreifikerfum á eyjum í Ísafjarðardjúpi, hafa bent á að ekki sé eðlilegt að þær greiði til flutningskerfisins af notkun á hinum einangruðu svæðum, enda njóti þau ekki öryggis flutningskerfisins. Orkustofnun tekur undir þessi sjónarmið og telur rétt að undanskilja notkun á slíkum svæðum í ákvæði c-liðar 2. gr. frumvarpsins. Orkustofnun leggur því til að við ákvæðið bætist: *"þó skal ekki greitt af notkun í einangruðum kerfum innan dreifiveitusvæða, sem ekki njóta tengingar við flutningskerfið"*.

IV. Álitamál um arðsemi og verðtryggingu

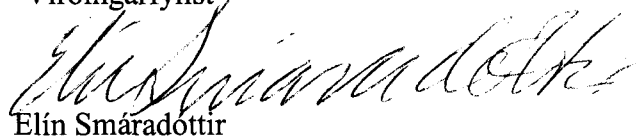
Í samhengi við I. lið þessara athugasemda vill Orkustofnun benda á mismunandi viðhorf varðandi tengsl arðsemisviðmiða og uppfærslu á verðmati eigna.

Í 2. tölul., 2. mgr. 12. gr. raforkulaga segir m.a: "Arðsemi flutningsfyrirtækisins skal vera sem næst markaðsávöxtun óverðtryggðra ríkisskuldabréfa til fimm ára eða sambærilegra verðbréfa." (Og samsvarandi ákvæði er einnig í 17. gr.). Í bráðabirgðaákvæði IX er síðan kveðið á um vissa aðlögun þ.a. á árinu 2005 skal þessi arðsemisviðmiðun (varðandi annað en flutning fyrir stórnotendur) einungis nema helmingi umræddrar markaðsávöxtunar. Hér er vísað til óverðtryggðra skuldabréfa, sem skoða verður í ljósi þess að í framlögðu frumvarpi á löggjafarþinginu 2002-2003 var talað um verðtryggð skuldabréf með 2% álagi, en um leið kveðið á um fulla verðtryggingu eigna. Þetta breyttist í meðförum þingsins í ofangreint ákvæði. Í meðförum Alþingis s.l. vor var jafnframt skotið inn ákvæði í téðar lagagreinar um að " ... í reglugerð [skuli kveðið] á um með hvaða hætti tekið er tillit til almennra verðbreytinga." Í drögum að slíkri reglugerð er kveðið á um fulla verðtryggingu eigna. Því verður það að teljast álitamál hvort það geti farið saman að miða arðsemismörk við óverðtryggð skuldabréf og verðtryggja eignir samtímis að fullu. Ef verðbólga er ekki mikil (2-3% á ári) má að vísu segja að fyrrgreint 2% álag sé ekki fjarri muninum á vöxtum verðtryggðra og óverðtryggðra skuldabréfa. Jafnframt er með fyrrgreindu aðlögunarákvæði arðsemi stillt mjög í hóf í byrjun.

Enda þótt verðbólga sé nú talin vera meiri (3,5% m.v. ár) en hér er haft sem forsenda og að aðlögunartíminn eigi ekki við gjaldskrá fyrir stórnotendur er ekki gerð tillaga um breytingu á lögunum á þessu stigi. En Orkustofnun telur æskilegt að stjórnvöld marki skýra stefnu, sem bæði gæti staðist sveiflur í verðbólgu og geti átt við þegar fyrrgreindu aðlögunartímabili er lokið.

Orkustofnun gerir ekki frekari athugasemdir við frumvarpið.

Virðingarfyllst

Elín Smáradóttir